

Віталій Макар
Чернівці (Україна)

СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ

Минуло 125 років з часу поселення вихідців з Галичини і Буковини у цій країні. Відлік ведеться від появи там достовірно відомих українців з Калуського повіту Галичини *Івана Пилипіва* та *Василя Єлиняка*. Нинішня українська спільнота Канади за наслідками перепису 2011 року налічує понад 1 млн. 250 тис. осіб – однонаціонального чи багатонаціонального походження. За оцінюючими даними Конгресу українців Канади, на 2016 – ювілейний рік – їх там налічується вже понад 1 млн. 300 тис. осіб.

Про прибутті до Канади українці заклали перші свої осередки у вигляді релігійних братств та гуртків *Просвіти*. З початком минулого століття вони розпочали здобувати позиції в органах влади – спочатку місцевих, потім провінційних, а врешті у федеральних. Зокрема, 1912 року священик *Теодор Стефаник* став українським радником Вінніпега. А першими українськими депутатами, обраними до провінційних парламентів Канади, були *Андрій Шандро* – в Альберті у 1913 році, а також *Тарас Фермей* у 1915 році, *Дмитро Якімишак* та *Микола Григорічук* – обидва у 1920 році в Манітобі. На початку 1920х років українські поселенці займали провідні позиції у низці муніципалітетів. У деяких місцевостях вони були радниками або керівниками органів влади, зокрема:

- у провінції Манітоба – в місцевостях Етельберт, Дофин, Броукен – Гед, Гімлі;
- у провінції Саскачеван – Ростерн та Йорктон;
- у провінції Альберта – Вегревіль, Мирнам.

Першим українським головою муніципалітету обрано 1908 року *Івана Стороука* у поселенні Стюартберн у Манітобі.

Важливою віхою на шляху інтеграції українців у канадське суспільство стало обрання 1926 року до федерального парламенту *Михайла Лучковича*. Таким чином, він перший серед українців став їх представником у найвищому законодавчому органі, відігравши помітну роль у захисті їх інтересів як у Канаді, так і у Європі, що надзвичайно важливо. Мова про його виступи у парламенті, а також на профспілковому конгресі у Бухаресті, у Лізі Націй, де він привернув увагу до нестерпного становища українців у міжвоєнній Польщі і Радянському Союзі.

За різними даними, протягом наступних трьох десятиріч років до федерального парламенту Канади обрано понад 30 українців. Сенаторами стали: у 1955 році *Василь Вал*, у 1959 році *Іван Гнатюшин*, у 1963 році *Павло Юзик*, у 1976 році *Іван Івасів*. До речі, Павло Юзик представляв Канаду в ООН і НАТО, де рішуче виступав проти поневолення України Росією, в особі тодішнього СРСР.

Тепер українці представлені в органах влади усіх рівнів – муніципальному, провінційному та федеральному. Першим канадським мером канадського міста став *Василь Гавреляк* в Едмонтоні, займаючи цю посаду у 1951–1959, 1963–1965, 1974–1975 роках. Українець буковинського походження залишив по собі добру пам'ять у мешканців міста, які на його честь назвали майбільший міський парк. Інший українець – *Степан Дзюба* двадцять років, протягом 1957–1977 років очолював столицю Манітоби Вінніпег. Ще одним мером Едмонтону був у 1983–1988 роках українець *Лаврентій Дікур*.

Українці постійно перебувають у складі федерального уряду Канади або в урядах провінцій. Серед них можна назвати *Івана Яремка*, який працював в уряді провінції Онтаріо у 1958–1974 роках. *Рой Романів* протягом 1991–2001 років очолював уряд Саскачевану, *Едвард Стельмах* – Альберти у 2006–2011 роках. У нинішньому уряді Канади посаду міністра зовнішньої торгівлі займає *Христина Фріланд*, онука відомого українського громадсько-політичного діяча і журналіста *Михайла Хом'яка*, який останні десятиліття свого життя провів у Канаді. Протягом 1990–1995 ро-

ків найвищу посаду в країні – генерал-губернатора обіймав *Рамон Гнатишин*, почесний доктор Чернівецького університету, іменем якого названий Центр канадських студій. Нині українську громаду в сенаті Канади представляють *Рейнел Андрейчук* і *Девід Ткачук*.